

VII.

A' Magyar Országi Vármegyéknek felsőbb, és alsóbb rangú Polgári Tisztviselőiről.

Béla király nevezetlen Notariusának meg jegyzése szerént, *Arpád* hertzeg kezdetté Magyar Országot bizonyos megyékre felosztani, és azokat, a' már rész szerént ottan talált, rész szerént azután épített váraktól Vármegyéknek nevezni, mellyek mind polgári és hadi, mind törvényes és othoni dolgaikra nézve az azokban lakó fő kormányozóktól, a' kik abban az időben ispányoknak hívtak, függöttek, és igazgattattanak. Ezeknek, az *Arpád* hertzeg uralkodása alatt, 62-re, ennek fia Sz. István első Apostoli Király által pedig, Erdély, Tóth és Horváth Országokatis hozzá kaptasolván, 72-re szaporitatott a' számok.

Minden Vármegyében egy fő Ispán, két al-Ispán (ki vévén egynéhány apróbb Vármegyét) egy fő adó Szedő; egy Számvevő, egy fő és egynéhány all-Jegyzők, egy fő és egynéhány Fiskálisok, avagy ügyélszek vagynak; és mivel, minden Vármegye Processusokra, az az Járásokra vagyon felosztatva, minden Járásban egy fő, és egy 's több all-Szolgabírák, egy all-adó szedő, két eskütt, és egy 's két Commissariusok vagynak, a' kik az alattok lévő Járásokra vigyázni, a' közönséges adót kifizetni, és a' felsőbb rangú tiszteknek parantsolatjait végbe vinni köteleztetnek. Ezeken kívül, az újabb Kir. rendelések szerént, minden Vármegyében egy rendes Orvos doctor, és minden Járásban egy Seborvos, és egy Bába aszfszony vagyon, a' kiknek a' Vármegye kasszájából jár a' fizetések.

A' Fő Ispánok rész szerént egyházi, rész szerént világi személlyek, a' Magnási és Nemesi rendből. Egyházi fő ispánok az Elztergomi Érsek, és az Egri püspök, többen is voltak közülök ennekelőtte, mint p. o. a' Győri Püspök Győr Vármegyében, a' Veszprémi Veszprém Vármegyében 's a' t. a' püspöki fő Ispánoknak száma mindazáltal *Mária Terésia*, és *II József* uralkodások alatt meg kevesített, és még most is azon állapotban vagyon.

Ezek a' fő Ispánok, néhány Vármegyékben örökösök, többekben nem örökösök, az az, nintsen familiájokhoz örökösen köttetve a' fő ispánság. Örökösök a' Beregh, Elztergom, Heves, Poson, Trenstén, Liptó, Túrócz, Sopron, Vass, Szala, Komárom, az egyesült Pest Pilis és Sólt, Hont és Szepes Vármegyéknek fő Ispánnyai. Ezek rész szerént megyékben, rész szerént azokon kívül laknak, a' kik benn laknak, azok töbnire magok előlélek alatt tartanak Vármegye gyűléseket; a' kik pedig megyéken kívül laknak, az első All-Ispánjaik által igazgattatják Vármegyeiket, úgy mindazáltal, hogy ezek kötelesek a' dolgokról nekik jelentést tenni. Ezek, t. i. a' fő Ispánok, és az alattok lévő tisztek, a' Vármegyéknek Magistrátusai folytatják az alattok lévő megyeknek, mind polgári, mind történetes, mind oeconomica dolgait.

A' fent említett megyebéli tiszteken kívül vagnak még mások is, a' kik a' megyék dolgainak igazgatásába bé folynak. Ezek Tábla-biráknak nevezetnek, és valamint amazoknak, úgy ezeknek is, az Ország törvénye szerént, azon megyebéli birtokos nemeseeknek kellett lenni. — A' megye közönséges dolgainak folytatása véget való öszve jövések *Congregatióknak*, az az Gyűléseknek nevezetnek, a' mellyek vagy közönségesek, vagy magánosak. Az *elsőbbekben*, nem tsak a' Vármegye tisztyei, hanem a' Tábla-bírák is; az *utólsóbbakban* pedig tsak a' megyéknek tiszttviselői szoktak meg jelenni. — Azok a' gyűlések, a' mellyekben a' törvényes dolgok és ügyek folytattatnak, rövideden *Sedriáknak*, de helyesebben *Sedes Judiciariáknak*, az az, *Törvénytévő Székeknek* nevezetnek, és ezek három, négy, öt, hat napokig, sőt némellykor két, három s több hétekig is el tartanak, és már illyenkor *diurnumot*, az az, napi fizetést vesznek a' törvény bírák. — A' megyékben meg eshető magános, és kevésbé fontos dolgoknak el igazítása, a' Járásbeli fő és all szolgáló bírákra vagon bízva.

Minekelőtte a' Vármegye tiszttviselőinek neveiket fel jegyzém, Hazánk polgári állapotjának bővebben leendő esméretére, nem tsak haiznosnak,

hanem szükségesnek is itiltem, a' Vármegyéknek ke-
beleiben lévő szabad és Királyi Városoknak, mező
Városoknak, nagyobb és apróbb helységeknek, pa-
latinalis portáknak, lakosoknak, és a' hadi kalf-
zába elztendőnként fizetni izokott közönséges adó-
nak számat, rövideden az olvasó Publicum szemei
eleibe terjelzteni.

Nevek. **O** S z á m a.

a' Várme- gyéknek	a' Sz. K. Vá- rasoknak.	a' Sz. K. Városoknak.	Mező Városoknak.	F lu- nak.	Palatinalis Portak- nak.	Lakosoknak.	az Elztendei közönséges adónak.	
							fl.	xt.
Abaúj	—	1	8	191	73	—	—	—
	Kassa,	—	—	—	14	5840	9643	40
Arad	—	—	11	91	79	—	54417	50
Arva	—	—	5	92	63	60648	43574	30
Bács és Bodrogh	—	3	8	86	84 1/2	164690	77131	163 3/8
	Sz. Mária,	—	—	—	16	—	11021	20
	Új vidék,	—	—	—	10	9188	6888	20
	Zombor,	—	—	—	13	11421	8954	50
Baranya	—	1	7	337	108 6/8	137670	74910	21
	Pécs,	—	—	—	3 2/8	—	—	—
Bars	—	2	12	188	137 1/4	86555	93164	42 1/4
	Körmötcz.	—	—	—	12	10208	8266	—
	Új banya,	—	—	—	2	2866	1377	40
Békéss	—	—	4	16	39	54820	26864	30
Beregh	—	—	7	256	36	45750	25682	20
Bihar	—	1	30	438	201 3/4	242780	138972	—
	Debreczen	—	—	—	52 1/4	25460	35991	32 1/8
Borsod	—	—	10	159	91	93100	62683	50
Csanad	—	—	2	7	21	19320	14465	30
Csongrád	—	1	3	6	36	30740	24798	—
	Szeged.	—	—	—	23 2/4	16160	16358	56
Elztergom	—	1	4	50	48	30570	36601	—
	Elztergom	—	—	—	8	4950	5510	40
Fejér	—	1	5	68	72	76660	49596	—
	Szek. Fejér	—	—	—	15	11000	10332	30
Gömör	—	—	6	219	113	—	77838	10

a'	a'	a' Sz. K. Varosok.	Mező Varosoknak.	Faluknak.	Palatinális Por- táknak.	Lakosoknak.	az Elszendei közönséges adónak.	
Várme- gyéknek	Sz. K. Vá- rasoknak.						fl.	xt.
Győr.	—	1	2	80	63 1/2	54730	48730	55
Heves.	Győr.	—	—	—	18	20080	12399	—
Hont N.	—	—	12	133	123 1/2	108180	85066	44
és Kls H.	—	3	12	206	157	—	108146	46
	Selmetszb.	—	—	—	13	8000	8954	50
	Bakabány	—	—	—	1 1/2	2085	1033	15
	Belabány.	—	—	—	1 1/4	1464	861	2 1/2
Jászág, és Kúns.	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	7	18	83	10400	57173	6
Komár.	—	1	4	85	90	70587	62000	—
	Komárom	—	—	—	10	5000	6888	20
Krassó.	—	—	4	225	97 2/7	—	67465	32
Liptó.	—	—	9	134	51 1/2	39606	35474	55
Máramar.	—	—	5	133	64	61780	44085	20
Moson.	—	—	12	64	152	49575	104702	40
Nógrád.	—	—	10	266	115	110850	79310	—
Nyitra.	—	1	35	419	302	214680	208027	487/3
	Szakóltza.	—	—	—	5	5185	3444	10
Pest, Pilis és Solt.	—	2	21	160	177	249716	121923	30 (a)
	Pést.	—	—	—	—	—	—	—

(a) Az egygyesült Pest Pilis és Solt Vármegyék itten feljegyeztetett portáinak és Contributiójoknak száma, az 1765-ik elszendőben véghez ment rectificatio szerent vagy on feljegyeztetve. — A' Fels. K. Magy. Helytartó Tanátsnak, Kamarának, és Universitásnak Poson Vármegyéből Pestre és Budára lett által vitetése után, Poson Vármegye portáinak és közönséges adójának száma is meg kisebbedett, a' Pést Vármegye portáinak és adójának száma pedig meg szaporodott; de mivel sok kéresem után is most sem nyerhettem Tek. Pest Vármegyének e' tárgyról való tudósítását, kéntelen voltam azokat úgy feljegyezni, mint a' múlt elszendőkben,

a' Várme- gyéknek	a' S. K. Vá- rasoknak.	a' S. K. Városok, Mező Városoknak.	Faluknak.	Palatinális Porták- nak.	Lakosoknak.	az Eszterendői közönséges adójának.	fl. xr.
Poson.	Buda. —	5 33	276	288	180170	198384	—
	Poson.	—	—	—	—	—	(b)
	N. Szomb.	—	—	19	7260	13087	50
	Modor.	—	—	9 1/2	4700	6543	—
	Bozin.	—	—	8 1/4	3720	5682	58 1/2
	Sz. György	—	—	5	1080	3444	10
Sáros.	—	3 11	360	100 1/2	—	69227	45
	Szebeny.	—	—	2 1/2	2130	1722	5
	Bártfa.	—	—	4	3040	2755	20
	Eperjes.	—	—	9	5700	6109	30
Somogy.	—	—	20	294	102	122460	70261
Sopron.	—	3 25	207	302 1/2	136450	208372	7 1/2
	Sopron.	—	—	36 1/2	11600	25142	25
	Rúth.	—	—	5	1100	3444	10
	Kis-Mart.	—	—	5 1/2	1300	3784	35
Szabolts.	—	—	7	119	724/8	—	49767
	HajdúVár.	—	—	37 3/4	21709	26003	27 1/2
Szala.	—	—	25	519	189 1/2	197780	130533
Szatthmár	—	3 16	236	70	60200	48432	36
	Szatthmár	—	—	—	—	—	—
	Németi.	—	—	8	5090	5510	40
	N. Bánya.	—	—	3	2120	2755	20
	F. Bánya.	—	—	9	3075	6199	30
Szepes.	—	2 5	149	94	83920	64750	20
	Késmark.	—	—	10	3660	6888	20
	Lőcse.	—	—	6	4588	4133	—
Temes.	—	—	1	176	—	—	—
Tólna.	—	—	16	88	63	110200	43396
Torna.	—	—	1	41	13 1/2	12250	9299
Torontál.	—	—	2	112	—	—	—

(b) Ezen két Királyi Város portáinak és közönséges adójának
 Izama is megváltozott a' Fels. H. T. Tanácsnak, és
 Kamarának, Budára és Pestre lett által tételések után.

Nevek.

O

S z á m a.

a'	a'	a'Sz. K. Varosok.	Mező Városoknak.	Faluknak.	Palatinális Porlak. nak.	Lakosoknak.	az Elszendei közönséges adónak.	
Várme- gyéknek	Sz. K. Vá- rasoknak.						fl.	xr.
Trencsén.	—	1	19	398	195	187830	134322	29
	Trencsen.	—	—	—	—	2650	2066	30
Túrócz.	—	—	6	93	46	27975	31686	20
Ugocsa.	—	—	2	64	14	18500	9643	40
Ungvár.	—	—	4	200	28	—	19287	20
Vass.	—	1	16	625	301	176515	207338	50
	Közlögh.	—	—	—	—	3750	6888	20
Veszprém	—	—	8	173	89	80370	61306	10
Zemplin.	—	—	23	419	134	—	92303	40
Zólyom.	—	5	9	94	76 3/4	57578	52867	57 1/2
	Befztercze	—	—	—	—	—	—	—
	Bánya.	—	—	—	12	4988	8266	—
	Breznó	—	—	—	—	—	—	—
	Bánya.	—	—	—	5	2338	3444	10
	Korpona.	—	—	—	43 3/4	2937	3271	57 1/2
	Libet Bá- nya.	—	—	—	1 1/2	1166	1033	15
	Zólyom.	—	—	—	3 1/2	1770	2410	—

A' MAGYAR ORSZÁGI VÁRMEGYÉKNEK TISZTVISELŐIRŐL.

Abaúj Várm.

Fő Ispán.

Ortzi L. B. Ortzy László, Cs. Kir. valóságos belső
Status Tanácsos 's a. t. lásd 140 lap.
Fáy Fáy Agoston, Cs. K. Tanácsos első All-Ispán.